|| श्री गणेशाय नमः ||

पार्थिव गणेश चतुर्थी पूजा विधी

https://www.shreegajananjyotish.com

कलश पूजन

कलशस्य मुखे विष्णुः कंठे रुद्रः समाश्रितः ॥ मूले तत्र स्थितो ब्रह्मा मध्ये मातृगणाः स्मृताः ॥ कुक्षौ तु सागराः सर्वे सप्तद्वीपा वसुंधरा ॥ ऋग्वेदोथ यजुर्वेदः सामवेदो ह्यथर्वणः ॥ अंगैश्च सहिताः सर्वे कलशं तु समाश्रिताः ॥ अत्र गायत्री सावित्री शांतिःपुष्टिकरी तथा ॥ आयांतु देवपूजार्थं दुरितक्षयकारकाः ॥ गंगे च यमुने चैव गौदावरि सरस्वति ॥ नर्मदे सिंधु कावेरि जलेस्मिन् सन्निधिं कुरु ॥ कलशाय नमः ॥ सर्वोपचारार्थे गंधाक्षतपुष्पं समर्पयामि ॥

(आपल्या डाव्या बाजूला पूजेकरिता घेतलेल्या तांब्याला गंध , अक्षता व फूल लावावे)

शंख पूजन

पांचजन्याय विद्महे पावमानाय धीमहि ॥ तन्नः शंखः प्रचोदयात् ॥ शंखाय नमः ॥ सर्वोपचारार्थे गंधपुष्पं समर्पयामि ॥

(आपल्या उजव्या बाजूस ठेवलेल्या शंखाला स्नान घालून त्यात पाणी भरुन गंध , फूल वाहावे)

घंटा पूजन

आगमार्थं तु देवानां गमनार्थं तु रक्षसाम् ॥ कुर्वे घंटारवं तत्र देवताह्वानलक्षणम् ॥ घंटायै नमः ॥ सर्वोपचारार्थे गंधाक्षतपुष्पं समर्पयामि ॥ घंटानादं कुर्यात् ॥

(या मंत्राने घंटेला स्नान घालून गंधाक्षता , फूल लावून घंटा वाजवून डाव्या बाजूला ठेवावी)

दीप पूजन आणि प्रौषण

दीपदेवताभ्यो नमः ॥ सर्वोपचारार्थे गंधाक्षत पुष्पाणि समर्पयामि ॥ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थां गतोपि वा । यः स्मरेत् पुंडरीकाक्षं स बाह्याभ्यंतरः शुचिः ॥ पूजाद्रव्याणि संप्रोक्ष्य आत्मानं च प्रोक्षेत् ॥

(या मंत्राने कलशातील पाणी तुळशीपत्राने घेऊन पूजेच्या साहित्यावर शिंपडून नंतर आपल्या अंगावर शिंपडावे नंतर प्राणप् .रतिष्ठा करावी .)

प्राण प्रतिष्ठा मंत्र

ॐ अस्यै प्राणा: प्रतिष्ठंतु अस्यै प्राणा: क्षरंतु च । अस्यै देवत्व मर्चायै मामहेति च कश्चन ॥

इति मंत्रेण देवस्य आज्येन नेत्रोन्मीलनं कृत्वा ।

(पुढील मंत्र म्हणताना देवाच्या ह्रदयाला उजवा हात लावून ठेवावा व वरील मंत्राने देवाच्या डोळयांना तूप लावावे)

श्रीसिद्धिविनायकाय नमः ॥ गंधाक्षतपुष्पं हरिद्रां कुंकुमं च समर्पयामि ॥

(या मंत्राने देवाला गंध , अक्षता , हळद , कुंकू व फुले वाहावी)

श्रीसिद्धिविनायकाय नमः ॥ धूपं दीपं नैवेद्यं च समर्पयामि ॥

(या मंत्राने देवाला उदबत्ती व नीरांजन ओवाळून गूळखोबऱ्याचा नैवेद्य दाखवावा (.

श्रीसिद्धिविनायकाय नमः । मुखवासार्थे पूगीफलतांबूलं सुवर्णपुष्पदक्षिणां मंत्रपुष्पं च समर्पयामि ॥

(देवाला विडा दक्षिणा ठेवून त्यावर पाणी सोड -ून नंतर देवाला फूल वाहून नमस्कार करावा)

आवाहन मंत्र

आगच्छ देवदेवेश तेजोराशे जगत्पते ।
क्रियामाणां मया पूजां गृहाण गणनायक ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः ।
आवाहनार्थे दूर्वांकुरान् पुष्पांजलि समर्पयामि

(आवाहनार्थ दूर्वांकुर, फुले वाहावीत.नमस्कार करावा .)

आसन मंत्र

नानारत्नसमायुक्तं कार्तस्वरविभूषितम् ।

आसनं देवदेवेश प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

श्री सिद्धिविनायकाय नमः ।

आसनार्थे दूर्वांकुरान् अक्षतान् समर्पयामि ॥

(दूर्वांकुर, अक्षता गणपतीच्या चरणावर वाहाव्यात.)

पाद्य मंत्र

सर्वतीर्थसमानीतं पाद्य गन्धादिसंयुतम् ।

विघ्नराज गृहाणेदं भगवन् भक्तवत्सल ॥

श्री सिद्धिविनायकाय नमः ।

पाद्यो पाद्यं समर्पयामि ।

(गणपतीच्या चरणावर दूर्वांकुराने पाणी शिंपडावे.)

अर्घ्य मंत्र

गणाध्यक्ष नमस्तेऽस्तु गृहण करुणानिधे ॥

श्री सिद्धिविनायकाय नमः ।

हस्तयोः अर्घ्येः समर्पयामि ॥

(गणपतीवर गंधाक्षतापुष्प वाहावेपळीत पाणी घेऊन त्यात गंध ., अक्षता, फूल, दूर्वांकुर व सुपारी घालून गणपतीच्या हातावर अर्घ्य सोडावे)

आचमन मंत्र

विनायक नमस्तुभ्यं त्रिदशैरभिवंदित ।
शुद्धोदकेन तोयेन शीघ्रमाचमनं कुरु ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः ।
आचमनीयं समर्पयामि ॥

(पळीभर पाणी ताम्हनात सोडावे)

स्नानं मंत्र

गंगादिसर्वतीर्थेभ्य आनीतं तोयमुत्तमम् ।
भक्त्या समर्पितं तुभ्यं स्नानायाभीष्टदायक ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः । स्नानं समर्पयामि ॥

(फुलाने गणपतीवर किंचित शुद्धोदक शिंपडावे.)

पंचामृत स्नान मंत्र

पयो दधि घृतं चैव मधुशर्करया युतम् ।
पंचामृतेन स्नपनं क्रियतां परमेश्वर ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः ।
पंचामृतस्नानं समर्पयामि ॥
पंचामृत स्नानांतरेण शुद्धोदकस्नानं समर्पयामि ।
सकलपूजार्थे अक्षतान् समर्पयामि ।

(दूध, दही, तूप, मध व साखर वाहणे)

पूर्वपूजा

(गणपतीला नाममंत्रानी पंचोपचार करावे)

श्री सिद्धिविनायकाय नमः । विलेपनार्थे चंदन समर्पयामि । (गंध लावावे(.

श्री सिद्धिविनायकाय नमः । पूजार्थे पुष्पाणि समर्पयामि । (फुले वाहावी)

श्री सिद्धिविनायकाय नमः । धूपं समर्पयामि । (धूप दाखवावा)

श्री सिद्धिविनायकाय नमः । दीपं समर्पयामि ।

(नीरांजन ओवाळावे)

श्री सिद्धिविनायकाय नमः । नैवेद्यार्थे पंचामृतशेषनैवेद्यं समर्पयामि ।

(पंचामृताचा नैवेद्य दाखवावा.)

ॐ प्राणाय स्वाहा। ॐ अपानाम स्वाहा।
ॐ व्यानाय स्वाहा। ॐ उदानाय स्वाहा।
ॐ समानाय स्वाहा। ॐ ब्रह्मणे स्वाहा। नंतर श्री सिद्धिविनायकाय नमः। उत्तरापोशनं समर्पयामि।
हस्तप्रक्षालनं समर्पयामि। मुखप्रक्षालनं समर्पयामि।

पाणी सोडावे आणि दोन विड्याची पाने त्यावर सुपारी व दक्षिणा यांसह गणपतीसमोर ठेवून त्यावर पाणी सोडून म्हणावे

श्री सिद्धिविनायकाय नमः।

मुखवासार्थे पूगीफलतांबूलं दक्षिणां च समर्पयामि।

आणि मग उजव्या हाताने ताम्हनात पळीने पाणी सोडून गणपतीला नमस्कार करावा)

अनेन पूर्वाराधनेन श्री सिद्धिविनायका: प्रीयताम् ।
उत्तरे निर्माल्यं विसृज्य । अथ अभेषेकं कुयात् ।

(गणपतीवर वाहिलेली फुले काढून उत्तरेकडे ठेवावी आणि अभिषेक करावा.)

टीप :- अभिषेकासाठी गणपती अथर्वशीर्ष एकदा म्हणावे. अभिषेक करताना दूर्वेने पाणी शिंपडावे

वस्त्र पूजा मंत्र

सर्वभूषाधिके सौम्ये लोकलज्जानिवारणे ।
पयोपपादिते तुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यताम् ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः । वस्त्रोपवस्त्रे
समर्पयामि ।

(गणपतीला कापसाची वस्त्रे वाहावीत)

उपवस्त्र पूजा मंत्र

जानवे (यज्ञोपवीत)

देवदेव नमस्तेऽस्तु त्राहि मां भवसागरात् ।
ब्रह्मसूत्रं सोत्तरीयं गृहाण पुरुषोत्तम ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः ।
उपवस्त्रार्थे यज्ञोपवीतं समर्पयामि ।

(गणपतीला जानवे घालावे)

गंध मंत्र

श्रीखंड चंदनं दिव्यं गंधाढ्यं सुमनोहरम् ।
विलेपनं सुरश्रेष्ठ चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ।
श्री सिद्धिविनायकाय नमः । चन्दनं
समर्पयामि ।

(गणपतीला तांबडे गंध लावावे)

अक्षता

रक्ताक्षतांश्च देवेश गृहाण द्विरदानन ।
ललाटपटले चन्द्रस्तस्योपरि विधार्यताम् ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः ।
अक्षतान् समर्पयामि ।

(गणपतीला कुंकुमाक्षता वाहाव्यात)

सिंदूर

उदितारुणसंकाशं जपाकुसुमसंनिभम् ।
सीमंतभूषणार्थाय सिंदूरं प्रतिगृह्यताम् ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः । सिंदूरं समर्पयामि ।

(गणपतीला शेंदूर लावावा)

अलंकार

अनेकरत्नयुक्तानि भूषणानि बहूनि च ।
तत्तदंगे योजयामि कांचनानि तवाज्ञया ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः । नानाभूषणानि समर्पयामि ।

(ऋद्धिसिद्धींना हळद, कुंकू, काजळ, सिंदूर, मंगलसूत्र, कंकणे क्रमाने वाहावीत.)

हळद

हरिद्रा स्वर्णवर्णाभा सर्वसौभाग्यदायिनी ।
सर्वालंकारमुख्या हि देवि त्वं प्रतिगृह्यताम् ॥
श्री ऋद्धिसिद्धिभ्यां नमः । हरिद्रां समर्पयामि ।

कुंकू

हरिद्राचूर्णसंयुक्तं कुंकुमं कामदायकम् ।
वस्त्रालंकरणं सर्व देवि त्वं प्रतिगृह्यताम् ॥
श्री ऋद्धिसिद्धिभ्यां नमः । कुंकुमं समर्पयामि ।

काजळ

कज्जलं कामिकं रम्य कामिनीकामसंभवम् ।
नेत्रयोर्भूषणार्थाय कज्जलं प्रतिगृह्यताम् ॥
श्री ऋद्धिसिद्धिभ्यां नमः । कज्जलं समर्पयामि

पुष्पे

माल्यादीनि सुंगधीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।
मया हृतानि पूजार्थे पुष्पाणि प्रतिगृह्यताम् ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः । नानापुष्पाणि
समर्पयामि ।

(गणपतीला तांबडी फुले वाहावीत)

दूर्वा

कांडात्काण्डात्प्ररोहन्ति परुषः परुषः परि ।
एवानो दूर्वे प्रतनू सहस्रेण शतेन च ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः । दूर्वांकुरान्
समर्पयामि ।

धूप

वनस्पतिरसोद्भूतो गंधाढ्यो गंध उत्तमः।
आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम्॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः। धुप समर्पयामि।

(गणपतीला धूपारतीने किंवा उदबतीने ओवाळावे.)

दीप

आज्यं च वर्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया।
दीपं गृहाण देवेश ममाज्ञानं निवारय॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः। दिपं समर्पयामि।

(गणपतीला नीरांजनाने पायापासून मस्तकापर्यंत घंटा वाजवीत ओवाळावे.)

नैवेद्य

नैवेद्य गृह्यतां देव भक्ति मे ह्यचलां कुरु।
ईत्सितं मे वरं देहि परत्र च परां गतिम्॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः। नैवेद्यं समर्पयामि।

(गणपतीला गूळ, खोबरे, मोदक इत्यादी जो पदार्थ नैवेद्य दाखववावा)

तांबूल

पूगीफलं महद्दिव्यं नागवल्लीदलैर्युतम् ।
कर्पूरैलासमायुक्तं तांबुल प्रतिगृह्यताम् ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः ।
पूगीफल - तांबूलं समर्पयामि ।

(गणपतीपुढे विडा व सुपारी ठेवून उजव्या हातावरून एक पळी पाणी त्यावर सोडावे.)

फळे

फलेन फलितं सर्वं त्रैलोक्यं सचराचरम् ।
तस्मात् फलप्रदानेन सफलाश्च मनोरथाः ॥
श्री सिद्धिविनायकाय नमः । विविध-फलानि समर्पयामि ।

(गणपतीपुढे यथाप्राप्त फळे ठेवून एक पळी पाणी सोडावे.)

PDF Created by -

https://www.shreegajananjyotish.com/